

ACTA HUNGARICA

2018, XXIII-й рік видання

XXIII. évfolyam, 2018

Ужгород – Ungvár
2018

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЦЕНТР ГУНГАРОЛОГІЇ**

**UKRÁN OKTATÁS- ÉS TUDOMÁNYÜGYI MINISZTERIUM
UNGVÁRI NEMZETI EGYETEM
UKRÁN-MAGYAR OKTATÁSI-TUDOMÁNYOS INTÉZET
HUNGAROLÓGIAI KÖZPONT**

ACTA HUNGARICA

2018, XXIII-й рік видання

XXIII. évfolyam, 2018

**Ужгород – Ungvár
2018**

80[=1612+=511.141]:008

Авторський знак: B40

АНОТАЦІЯ

Acta Hungarica. Збірник наукових статей
(Відп. ред. **Лизанець П. М.** – Ужгород: ПП

“Аутдор –Шарк“, 2018.- 329 с.)

У журналі Acta Hungarica вміщено наукові доповіді, виголошені на Міжнародній науковій конференції з нагоди 30-річчя Центру гунгарології УжНУ. Доповіді присвячено актуальним питанням мовознавства, літературознавства, міжмовним і міжлітературним контактам. Видання розраховане на науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів та студентів.

ANOTÁCIÓ

Acta Hungarica. Tudományos cikkek gyűjteménye
(Főszerkesztő: **Lizanec Péter.** – Ungvár: PP “Autdor –Shark”,
2018.- 329 old.)

Az Acta Hungarica folyóirat jelen számában az UNE Hungarológiai Központja fennállásának 30. évfordulója tiszteletére rendezett nemzetközi tudományos konferencián elhangzott előadások szerepelnek. Az előadások nyelvtudományi, irodalomtudományi, nyelvközi és irodalomközi kapcsolatok témakörben jelennek meg. A kiadványban felsőoktatási intézmények tudósai, oktatói, aspiránsai és diákjai tudományos eredményei vannak publikálva.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ “Ужгородський національний університет” від 21 грудня 2017, протокол № 14

Kiadásra ajánlotta az Ungvári Nemzeti Egyetem Tudományos Tanácsa 2017.december 21, 14 sz. jegyzőkönyv.

© ЦЕНТР ГУНГАРОЛОГІЇ 2018

© HUNGAROLÓGIAI KÖZPONT 2018

ISBN 978-617-7132-82-9

Acta Hungarica

**Журнал Центру гунгарології
2018, XXIII-й рік видання**

Відповідальний редактор:

Лизанець Петро – д.ф.н., професор

Члени редколегії:

Белей Любомир – д.ф.н., професор

Борто Елек – д.ф.н., професор

Виноградов Анатолій – д.ф.н., професор

Зикань Христина – к.ф.н., доцент

Мандрик Іван – д.і.н., професор

Мегела Іван – д.ф.н., професор

Сабадош Іван – д.ф.н., професор

Фабіан Мирослава – д.ф.н., професор

Югас Дежив – д.ф.н., професор

Редколегія: Україна, Закарпаття,
88000, Ужгород, вул. Замкова, 12, Телефон (+38031) 3-41-15

* * *

Acta Hungarica

**A Hungarológiai Központ folyóirata
2018, XXIII. évfolyam**

Felelős szerkesztő:

Lizanec Péter – a filológiai tudományok doktora, professzor

Szerkesztőbizottság:

Barta Elek – a filológiai tudományok doktora, professzor

Belej Ljubomir – a filológiai tudományok doktora, professzor

Fábián Miroszláva – a filológiai tudományok doktora, professzor

Juhász Dezső – a filológiai tudományok doktora, professzor

Mandrik Iván – a történelmi tudományok doktora, professzor

Mehela Iván – a filológiai tudományok doktora, professzor

Szabados Ivan – a filológiai tudományok doktora, professzor

Vinogradov Anatolij – a filológiai tudományok doktora

Zékány Krisztina – a filológiai tudományok kandidátusa, docens

Címünk: Ukrajna, Kárpátalja
88000 Ungvár, Vár u. 12., Telefon: (+38031) 3-41-15

***Nyelvek, irodalmak és kultúrák
kölcsonhatása a globalizáció
korában***

***Az Ungvári Nemzeti Egyetem Hungarológiai Központja
30. évfordulója alkalmából megrendezett nemzetközi
tudományos konferencia előadásai***

2018. január 12–14.

Ungvár – 2018

Взаємовплив мов, літератур і культур в епоху глобалізації

***Доповіді міжнародної наукової конференції,
присвяченої 30-річчю Центру гунгарології***

12-14 січня 2018 р.

Ужгород – 2018

MIÉRT ÉPPEN *FOG* A JÖVŐ IDŐ SEGÉDIGÉJE?

A magyar nem örökölt összetett jövő időt uráli előzményeitől, viszont a *menni fog* típusú jövő idő már teljesen kifejlődött állapotban lép eléünk legrégibb kódexünk, a Jókai-kódex lapjain: mýnd e3 világ c□udalný fogya, JókK. 49; fok emberek *fognak meg halny*, uo., 63; *fognak yewný e3 gyewleke3* esbe, uo., 82; halalatoft *fog* □ olgalnod yftennek, uo. 145. – mindenütt futurum imperfectumban álló latin igék fordításaként, vö. Károly 1956: 59; Bárczi 1990: 63), tehát biztosan a XIV. század előtt, de annál akár két-három szá- zaddal korábban is keletkezhetett (Hegedűs 2016: 454). Egy ‘(meg)fog’ jelen- tésű ige használata a jövő idő segédigéjeként tipológiailag meglehetősen szo- katlan (Heine–Kuteva 2003: 553; 2005:105), ám egy pontosan ilyen jelentésű *amu* ‘vesz, fog’ (< összláv *(j)eti) igéből származnak a mai ukrán szintetikus jövő idő (*imuny* ‘menni fogok’, *imumeu* ‘menni fogsz’) végződése, amint arra az areális tipológia művelői már rámutattak (Heine–Kuteva 2002: 288; Andersen 2006: 33–34). Így tehát a magyar *fog* segédigei használatához a legszembeötlőbb párhuzamot mindjárt a szomszédos ukrán nyelv kínálja.

A *amu* segédigének az infinitívussal immár egybeolvadt és ezt az írás- ban is tükröző alakjai először Pamvo BERYNDA egyházi szláv–ukrán szótá- rában (1627) tűnnek fel, ahol az egyházi szláv cm□жесм□ ‘vitatkozni fog’ perfektív igét két ukrán ikmperfektív szinonimával értelmezi a szerző, s mindkét ige ebben a már szintetikusnak tekinthető időben áll: *снупáму- мет^бс□*, *дичнУ товáтуме^м* (Берында 1627: 124, vö. УкрМорф 1978: 295). Ez azonban több száz éves fejlődés eredménye, amelynek során a *amu* jelen idejű alakjai már használatban voltak a jövő idő segédigéjeként, csak még nem állandósult helyük az infinitívusz után. Állhatott előtte is, vö. pl. Szmot- rics (Podólia), 1375: коли вси земля не *имуть давати* дань оу татары ‘amikor a földbirtokosok mind adót *fognak fizetni* a tatároknak’ (Розов 1928: 20), mégpedig nemcsak közvetlenül előtte, hanem attól több szóval elvá- lasztva is, vö. Kijev, 1398: при моемъ животѣ и опослѣ моего животѣ [!] кто *иметь* тоє имѣнiя [!] *держати* ‘életemben és életem múltával, aki azt a birtokot *birtokolni fogja*’ (CCУМ 1: 447). Szerencsére I. I. SREZNEVSKIJ több mint száz éve kiadott nyelvtörténeti szótárában a □mu, *имУ* szócikken belül külön csoportba gyűjtötte azokat az eseteket, amelyekben az ige jelen idejű alakjai infinitívuszhoz kapcsolódva a jövő idő segédigéjeként szerepelnek (Среневский 3: 1670–1671). Legkorábbi példája kijevei (11. sz.),

de ez késői másolatokban (15–16. sz.) maradt fenn: Кто *иметь* *перестоупати* правіла си ‘ha valaki át fogja hágni ezeket a szabályokat’. Szintén késői másolatban ismert egy korai szmolenszki adat (1150 ~ 16. sz.): не *правити* *иметь* ‘nem fogja betartani’, majd egy volhíniai következik (1288 ~ 15. sz.): мнѣ не воставши смотреть что кто *иметь* *чинити* по моему животѣ ‘nem fogok feltámadni csak azért, hogy azt nézzem, ki mit fog csinálni életem után’. Ezután már eredetiben fennmaradt oklevelek következnek: Novgorod, 1294: что *имеу*ть *молвити* посълове ‘amit a követek fognak mondani’; Moszkva, 1331: аже *иметь* сыну моему которому *служити*, село будетъ за нимъ; не *иметь* ли *служити* дѣ темъ моимъ, село отоимуть ‘ha valamelyik fiamnak fog szolgálni, a birtok az övé lesz, ha nem fog gyermekeimnek szolgálni, a birtokot elveszik tőle’; Moszkva, 1353: А хто моихъ бояръ *иметь* *служити* оу моее кнѣ гини, а волости *имуть* вѣдати, дають кнѣ гинѣ моеи прибытка половину ‘ha valaki bojárjaim közül [halálom után] fejedelemasszonyomnak fog szolgálni, s ezek járásokat fognak igazgatni, jövedelmük felét adják fejedelemasszonyomnak’; Moszkva, 1392: *иметь* *отыматися* ‘el fogják venni’; Vilna, 1396: кто *иметь* [...] ихъ *обидити* [...], того *исказимъ* ‘aki bántani fogja őket, azokat megbüntetjük’; Mozsajszk, 1443: *иметь* *жити* ‘lakni fog’; Pszkov, 14–

15. sz.: А коли *имѣ*ть *тѣгати* въ земли или въ водѣ ‘ha föld vagy víz [birtoklása] miatt fognak pereskedni’. A SREZNEVSKIJ korában még feltáratlan novgorodi nyírfakéregre írt levelek egyikén (a 364. sorszámún, 14. század vége) is van egy példa: какъ *имеши* *продавати* и ты даи намъ ржи на полтину ‘amikor árulni fogod, adj nekünk is rozst egy poltina [= fél grivna/rubel] értékben’ (Зализняк 2004: 606).

Az egykorú anyag tanúsága szerint a *яти* ige jelen idejű alakjaiból és az infinitívusból álló jövő idő a 13–15. században az egész régi keleti szláv nyelvterületen el volt terjedve, sőt a korai adatok többsége nem is a későbbi ukrán (Kijev, Volhínia), hanem a nagyorosz (Novgorod, Pszkov, Moszkva, Mozsajszk) és a fehérorosz (Szmolenszk, Vilna) nyelvterületről származik.

A régi keleti szláv nyelvi viszonyok tükrében nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a fenti adatok mind világi jellegű dokumentumokban fordulnak elő (oklevelek vagy jogi normákat rögzítő rendelkezések). Ha ehhez hozzátesszük, hogy a keleti szláv *яти* ige óegyházi szláv *ѣти* megfelelőjének jelen idejű alakjai sosem fordulnak elő a jövő idő segédigéjeként (SJS 4: 1023–1025, vö. Křížková 1960: 127), akkor biztosra vehetjük, hogy a *яти* ilyen funkciója a keleti szlávban nem egyházi szláv eredetű. Megerősítik ezt a dialektológiai adatok is. Az ukrán nyelvjárásokon kívül az így képzett jövő idő megvan az ukránnal északról határos déli fehérorosz nyelvjárásokban (*рабу́-цью* ‘csinálni/dolgozni fogok’, *нясу́имуть* ‘vinni fognak’ stb., Дурново

1924: 344). Ennél is lényegesebb azonban, hogy ebben a funkcióban a *яму* jelen idejű alakjai egyes olyan északorosz nyelvjárokban is megvannak (az egykori Vologdai, Kosztromai, Jaroszlavlai kormányzóságok területén), amelyek nemcsak hogy nem érintkeznek ukrán vagy fehérorosz nyelvjárásokkal, hanem azoktól tekintélyes távolságra vannak (*иму дѣлать* ‘tenni fogok’, *имѣм косить* ‘kaszálni fogunk’, Дурново 1924: 336, a segédige állhat az infinitívusz után is: *nosit' imut'* ‘vinni fognak’, Stieber 1973: 63). Mindezek alapján nagy biztonsággal feltehető, hogy a *яму* jelen idejű alakjaival képzett összetett jövő idő egykor az egész keleti szláv nyelvterületen elterjedt szerkezet volt, mégpedig elsősorban a beszélt nyelvben, s onnan került be az egyházi szláv hatásától kevésbé érintett adminisztratív és jogi nyelvbe, amelynek emlékeiből a korai adatok ránk maradtak (vö. Горшкова–Хабыраев 1981:321–322).

A szláv összehasonlító nyelvtanok és szótárak szerint az összsláv **(j)eti* ‘(meg)fog, vesz’ (< **em-ti*, vö. latin *emo* ‘vesz, vásárol’) folytatói minden szláv nyelvben megvannak ugyan, de a keleti szlávhoz hasonló segédigei funkciót más szláv nyelvekből nem idéznek (vö. pl. BERNEKER 1: 426–430, ЭССЯ 6: 71, STIEBER 1973: 60–63). A nyugati szláv nyelvekből az igének ilyen használata valóban nem mutatható ki, s mint láttuk, az óegyházi szláv (óbolgár) nyelvemlékekben sincs rá példa, viszont az egyes szláv nyelvi megfelelők jelentéseit igen alaposan szétszálazó krakkói összsláv szótár rámutat arra, hogy az ószerbhorvátban már a 13. századból vannak adatok a *jeti* ige infinitívusszal kapcsolódó használatára egyrészt ‘kezd’ jelentésben, másrészt a jövő idő segédigéjeként (SlPrasl 6: 100). A példaanyag forrása a zágrábi akadémiai nagyszótár; ebben a jövő idő segédigéjeként értelmezhető adatok mind 13–14. századi ószerb oklevelekből származnak, ami azt jelenti, hogy ez a szerkezet itt is – akárcsak a keleti szlávoknál – a beszélt nyelvet jellemezte. Néhány példa: 1222–1228: *аще ли сего не иметь послоушати* ‘ha ezt nem fogja meghallgatni’ (MonSerb 14); 1273–1314: *ако име хмѣти краљ послати войску* ‘ha a király sereget akar majd küldeni’ (MonSerb 69; további példák: Rječnik JAZU 4: 630). Előfordul ez a szerkezet egy 1382. évi bolgár cári oklevélben is: *кто ли са иметь поку сити их и забавити ... да е проклѣтъ* ‘ha valaki meg fogja kísérelni feltartóztatni őket ... az legyen átkozott’ (Ильинский 1911: 29, vö. Křížková 1960: 127).

A 14. század után már nincsenek adataink erre a jövő időre a szerbhorvát és bolgár nyelvterületen. Meglétük azonban a 13–14. századi ószerbben és a közép-bolgárban szempontunkból azt jelenti, hogy ha ez a szerkezet a szlávok két távoli területén (a Balkánon és keleti szlávban) egymástól függetlenül megvolt, akkor a nyelvemlékes kor előtt e két terület között, vagyis a Kárpát-medencében is nagy valószínűséggel meg kellett lennie.

Ugyanakkor szintén már a 13. századtól kimutathatók az ószerbben és néhány más szláv nyelvben a **(j)ęti* ige folytatói ‘kezd’ jelentésben is, ami arra enged következtetni, hogy a szlávban a **(j)ęti* ige ‘(meg)fog’ > ‘kezd’ (vö. német *fangen* ‘megfog’ > *anfangen* ‘kezd’) jelentésváltozással, tehát ‘kezd’ fázisigeként lett a jövő idő segédigéje, ami tipológiailag már korántsem számít ritkaságnak, vö. pl. óegyházi szláv, óorosz *начѣти*, *почѣти*, *учѣти* ‘kezd’ (Křížková 1960: 137) vagy észt *hakkama* ‘kezd’ (Metslang–Tommola 1995: 314). A magyar a szláv konstrukció átvételekor, feltehetőleg a honfoglalást követő évszázadokban, vagyis a szláv–magyar nyelvi kapcsolatok legintenzívebb szakaszában a segédigét annak eredeti, konkrét jelentésében vette át tükörfordításként, tehát a magyar jövő idő *fog* segédigéjének tipológiai izoláltsága abból adódik, hogy a *fog* a magyarban a szláv jelentésfejlődés ‘kezd’ láncszemét átugorva vált segédigévé.

Rövidítve idézett források:

- С С У М = Гумецька Л. Л. (ред.), 1977–1978: Словник староукраїнської мови XIV–XV ст. I–II. Київ: Наукова думка.
- У к р М о р ф = Німчук В. В. (відпов. ред.), 1978: Історія української мови. Морфологія. Київ: Наукова думка.
- Э С С Я = Трубачев О. Н. (ред.), 1974–: Этимологический словарь славянских языков: Общеславянский лексический фонд 1–. Москва: Наука.
- J ó k K . = P. Balázs János (közzéteszi), 1981: Jókai-kódex XIV–XV. század. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- M o n S e r b = Miklosich Fr. (ed.), 1858: Monumenta Serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii. Viennae: Braumüller.
- R j e č n i k J A Z U = Daničić Đuro (ured.), 1880–1976: Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika 1–23. Zagreb: Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti.
- S J S = Kurz Josef – Hauptová, Zoe (red.), 1958–1997: Slovník jazyka staroslověnského/Lexicon linguae palaeoslovenicae 1–4. Praha, Academia.
- S ł P r a s ł = Sławski, F. (red.), 1974–: Słownik prasłowiański 1–. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Ossolineum.

Hivatkozott szakirodalom

- Б е р ы н д а Памво, 1627: Ле҃ѣ иконѣ славенорꙋсскѣй и именѣ тлькованїе. Вѣ Киновїи [...] Лавры Печерскїа Кїевскїа. Új kiadása fakszimilével: В. В. Німчук (підготовка тексту і вступна стаття), 1961: Лексикон словенорꙋсскїй Памви Беринди. Кїїв: Видавництво Академії наук Української РСР. Elektronikus változat: <http://litopys.org.ua/berlex/be.htm> (2017.08.02.)

- Р о з о в Вол., 1928: Українські грамоти. Том перший: XIV в. і перша половина XV в. Київ: Друкарня Української Академії Наук.
- Г о р ш к о в а К. В. – Х а б у р г а е в Г. А., 1981: Историческая грамматика русского языка. Москва: Высшая школа.
- Д у р н о в о Николай, 1924: Очерк истории русского языка. Москва–Ленинград: Государственное издательство.
- З а л и з н я к А. А., 2004: Древненовгородский диалект. Изд. 2-е. Москва: Языки славянской культуры.
- И л ь и н с к и й Г. А., 1911: Грамоты болгарскихъ царей. Москва: Синодальная типография (= Древности: Труды Славянской комиссии императорскаго Московскаго Археологическаго общества 5).
- С р е з н е в с к и й И. И., 1893–1903: Материалы для словаря древнерусскаго языка по письменнымъ памятникамъ. I–III. Санктъ-Петербургъ: Типографія императорской Академіи наукъ.
- A n d e r s e n Henning, 2006: Slavic Periphrastic Futures. Divergence and Convergence. In: Eksell, K. – Vinther, T. (eds), Change in Verbal Systems. Issues in Explanation. Bern: Peter Lang, pp. 9–45.
- B á r c z i Géza, 1990: A magyar igeragozás története. Budapest: Akadémiai Kiadó (= Nyelvtudományi Értekezések 130).
- B e r n e k e r Erich, 1908–1913: Slavisches etymologisches Wörterbuch I. Heidelberg: Winter.
- H e g e d ű s Attila, 2016: A fog segédigéről. Magyar Nyelv 112: 451–457.
- H e i n e Bernd – K u t e v a T a n i a 2002: World Lexicon of Grammaticalization, Cambridge: Cambridge University Press.
- H e i n e Bernd – K u t e v a T a n i a 2003: On contact-induced grammaticalization. In: Studies in Language. Vol. 27. No. 3, pp. 529–572.
- H e i n e Bernd – K u t e v a T a n i a 2005: Language Contact and Grammatical Change, Cambridge: Cambridge University Press.
- K á r o l y S á n d o r, 1956: Igenévrendszertünk a kódexirodalom első szakaszában. Budapest: Akadémiai Kiadó (= Nyelvtudományi Értekezések 10).
- K ř í Ź k o v á H e l e n a, 1960: Vývoj opisného futura v jazycích slovanských, zvláště v ruštině. Praha: SPN. (= Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas philosophica. Část 4, Philologica; Sv. 2).
- M e t s l a n g Helle – T o m m o l a Hannu, 1995: Zum Tempussystem des Estnischen. In: Thieroff, Rolf (ed.), Tense Systems in European Languages II. Tübingen: Niemeyer, pp. 299–326.
- S t i e b e r Zdzisław, 1973: Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich, Cz. II, zeszyt 2: Fleksja werbalna. Warszawa: PWN.

Zusammenfassung

Das Ungarische hat kein Futur aus dem Uralischen ererbt, aber schon von den frühesten ungarischsprachigen Kodizes (14. Jh.) an ist das auch heute übliche analytische Futur mit dem Hilfsverb *fog* und dem Infinitiv des Verbs (*menni fogok* 'ich werde gehen') belegt. Das Verb *fog* selbständig bedeutet 'nehmen, ergreifen' (*fogok egy könyvet* 'ich nehme ein Buch'). Ein Hilfsverb mit der Grundbedeutung 'nehmen' für das Futur kommt heute als Futurendung im Ukrainischen vor, wo das synthetische Futur (*imuty* 'ich werde gehen') historisch aus dem Infinitiv (*imu* 'gehen') und der Präsensform *umy* des Verbs *amu* 'ergreifen, nehmen' (< urslavisch **(j)eti* < **em-ti*) besteht. Die Fortsetzungen vom ursl. **(j)eti* 'nehmen, ergreifen' als Hilfsverb des Futurs funktionierten im Mittelalter im ganzen ostslavischen Raum und auch auf dem Balkan. Da das entsprechende Verb in einigen weiteren slavischen Sprachen sehr früh auch in der Bedeutung 'beginnen' benutzt wird, kann man annehmen, dass das Verb **(j)eti* 'nehmen, ergreifen' schon als Phasenverb 'beginnen' zum Futurhilfsverb werden konnte, was typologisch nicht mehr so ungewöhnlich ist. Das Ungarische hat diese Etappe der Bedeutungsentwicklung des slavischen Verbs übersprungen und bei der Übernahme der ganzen Konstruktion wurde das slavische Hilfsverb in seiner primären Bedeutung 'nehmen' übersetzt.

ЗМІСТ TARTALOM

ДОПОВІДІ, ВИГОЛОШЕНІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Лизанець Петро. Гунгаристика в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку	7
Holger Fischer. A hungarológia helyzete Németországban – siker és kudarc között	24
Мушкетик Леся. Українсько-угорські контакти у фольклорі Закарпаття: теоретичні та практичні аспекти досліджень.....	33
Zoltán András. Miért éppen <i>fog</i> a jövő idő segédigéje?.....	42
Барчан Валентина. Світогляд Юрія Станиця	48
Фабіан Мирослава. Системно-структурна організація етикетного лексико-семантичного поля в українській, угорській та англійській мовах.....	60
Мегела Іван. Рецепція віденського «модерну» в Україні.....	69

СЕКЦІЯ МОВОЗНАВСТВА NYELVTUDOMÁNYI SZEKCIÓ

Horváth Katalin. Zoonimák a kárpátaljai magyar népi frazémákban	78
Györke Magdolna. A vallásos hitvilág szavai a frazémákban az ungvári járási Kisgejőcön és Tiszaágteleken	86
Zékány Krisztina. Dombnevek a mai Ungvár területéről	95

Nagy Natália. A diákság beszéde szóhasználati jellemzők alapján	103
Dudics Lakatos Katalin. A helyi nyelvváltozatok funkciói kárpátaljai magyar iskolákban	114
Lechner Ilona. »Nem vagyok egy Teréz anya.«Erkölcsei eszményképek személyneveinek metonimikus használata a magyar nyelvben	121
Nagy Alexandra. A magyar helyesírásban bekövetkezett változtatások az elmúlt 60 év során	134
Jaczkovics Marianna. A magyar mint idegen nyelv tanításának néhány problémás kérdéséről	141

СЕКЦІЯ МІЖМОВНИХ КОНТАКТІВ NYELVI KAPCSOLATOK SZEKCIÓ

Сабадош Іван. Відображення угорсько-українських (слов'янських) міжмовних контактів у ботанічній лексичі в ретроспекції	151
Штефуца Вікторія. Угорські особові назви як запозичення в говорах української мови на матеріалах українсько- молдавських грамот XIV–XV століття	159
Turisz Ingrid. Német-magyar nyelvi kultúrális kapcsolatok Kárpátalja területén a múltban és a jelenben	171
Барань Єлизавета. «База даних українсько-угорського словника» та «Угорсько-український словник» за редакцією Іштвана Удварі як цінні лексикографічні праці	183
Юсип-Якимович Ю.В. – Ладченко М.М. Оноματοпоетичні утворення як система універсалій в індоевропейських та угро-фінських мовах	191

Márku Anita. Kontaktusjelenségek a kárpátaljai magyarok internetes nyelvhasználatában	204
Шоля Іванна. Репертуар найуживаніших імен ужгородців у періоди перебування Закарпаття у складі Угорщини	215
Abonyi Andrea Tímea. Német jövevényszavak vizsgálata egy hiánypótló szótár tükrében.....	225

СЕКЦІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА IRODALOMTUDOMÁNYI SZEKCIÓ

Hulpa Diána. Arany János műveinek ukrán nyelvű fordításai	234
Кузьма Оксана. Поетика циклу «Мої пейзажі зимові» С. Черкасенка	245
Талабірчук Оксана. Особливості літературного етюду в малій прозі Ласла Балли.....	252
Чонка Тетяна. Розвиток загальнолюдських моральних цінностей у процесі навчання сучасної української літератури	257
Шинкар Іван, Снъозик Ганна. Жанрова матриця роману- епопеї в українському літературознавстві	266
Снъозик Ганна. Творчість Федора Потушняка в контексті української літератури	274
Товт Ольга. Типологія жіночих характерів у драматургії М. Костомарова	278
Csuka Emőke. A Három arany nyelvész c. (Lizanec Péter szerkesztésében megjelent) népmesegyűjtemény valódi meséinek tematikai elemzése.....	284

Тиховська Оксана. Відображення культу Сонця у світогляді українців Закарпаття	292
--	-----

СЕКЦІЯ ЛІТЕРАТУРНИХ КОНТАКТІВ **IRODALMI KAPCSOLATOK SZEKCIÓ**

Кордонець Олександр. Угорщина часів першої світової війни очима українського біженця (на матеріалі творів Богдана Лепкого)	301
Барчан Олеся. Етнографія як аспект публіцистики Василя Гренджі-Донського	311
Лавер Тімея. Основні мотивні ряди поетичного світу Ласло Надя та Ліни Костенко	320

Наукове видання

ACTA HUNGARICA

Журнал Ужгородського Центру гунгарології
2018, XXIII-й рік видання

ACTA HUNGARICA

Az Ungvári Hungarológiai Központ folyóirata
2018, XXIII. Évfolyam

Відповідальний редактор
Лизанець П.М.

Технічний редактор
Бийреш Ержыйбет

Підписано до друку 02.01.2018 Формат 70 × 100/16. Гарнітура літ.
Папір офсетний. Умовних . друк. арк.25,4. Тираж 300 прим. Зам. № 2

Видруковано ПП “АУТДОР-ШАРК”
88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 15/1
Тел. 3-51-25

E-mail: office@shark.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
До державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т № 40 від 29 жовтня 2012 року*